

Nuestra música

Notre Musique, Jean-Luc Godard, 2004

Un al·legat de la cultura del llibre des del cinema i a través del compromís social.

La renovació continua

Amb només setanta-quatre anys, l'any 2004, el jove Jean-Luc Godard ens tornà a deixar bocabadats en oferir-nos un producte fresc i innovador dins el panorama del cinema actual. Sens dubte, aquest home continua estant a l'avantguarda (i al capdavant) del setè art. A més a més, m'atreviria a dir que estem davant de la seva pel·lícula més perfecta (tot i que no ha deixat mai de renovar-se) i un dels metrages que més s'acosten a allò que hauria de ser el cinema en estat pur; un estat pur com a gènere amb recursos propis, sense romandre tan supeditat a expressions més pròpies d'altres arts. Però Godard no oblida mai els llibres. En realitat, la pel·lícula es podria considerar com una apologia del llibre: el cinema com a defensa del llibre. Godard sempre inclou les seves lectures en la trama, ja sigui mitjançant les cites, la referència erudita, la filmació física del llibre... que es converteixen, per analogia, en

protagonistes paral·lels de l'acció, (com si ens proposés que els fets no tenen cap sentit sense el reflex en les idees). Aquesta vegada, per a més inri, alguns dels protagonistes són escriptors reals. Fins i tot el propi Godard es transforma en personatge de la història. Aquesta mena de rúbrica, aquesta necessitat d'aparèixer com ell mateix després de tantes pel·lícules, suposarà el seu testament?

De Dante a Goytisolo

L'estructura de la pel·lícula també segueix un llibre: la *Comèdia* de Dante, precisament un monument a l'estructura i una de les obres que ha aportat més idees i imatges a la història de l'art i de la literatura: des de William Blake fins a *Apocalypse Now*. *Notre Musique* es divideix en tres parts. La primera és l'infern. Es tracta d'un seguit d'imatges d'arxiu amb escenes bèl·liques. Aquí és quan els primers impacients comencen a fer grinyolar les cadires. I quina

gràcia hi trobem? Sí, sí, molt bé, l'home és cruel, dolent, imprudent... i què? Doncs bé, Godard ens planteja tota la seva estètica en aquest minipròleg. Les imatges són escenes de guerres reals, però també n'hi ha de falses; escenes de pel·lícules bèl·liques inspirades en èpoques ben diferents: del *western* a la Segona Guerra Mundial. La realitat i la ficció, dos dels grans punts que tractarà Godard, romanen situats al mateix pla de realitat –al cinema– a través del documental i de la trama fictícia. Lligat a això, també podrem veure desenvolupat el conflicte entre la memòria (realitat) i la imaginació (ficció). Però, novament, la contradicció s'anul·la en el llenguatge fílmic. El mateix succeeix amb la dicotomia entre la política (o ètica) i l'estètica. Cap director s'ha apropiat tant a l'equilibri entre la denúncia social o el posicionament ètic i la manera estetititzant de veure (i filmar) la vida i l'existència. Si partim del

fet que totes les nostres realitats són una construcció per fer suportable la veritable realitat, la realitat insuportable de l'existència, per a Godard, l'estètica esdevé la dimensió justificadora d'aquesta il·lusió necessària que és la de crear noves realitats innòcues. En aquest plànol treballa la segona part del film, el purgatori. Amb l'excusa d'un congrés d'escriptors a Sarajevo, Godard aprofita per jugar amb les seves idees i crear una trama a on els propis escriptors tenen un paper i, com dèiem, també el llibre, reivindicat des de les runes simbòliques de la biblioteca nacional de Sarajevo, bombardejada durant la guerra en una clara agressió envers la cultura. L'eix central, però, qui guia aquestes ànimes d'escriptors que pul·lulen pel purgatori, és una noia, la intèrpret (a més a més jueva). Ella fa un paper semblant a la Beatriu de Dante. La seva llum, en aquest cas, des dels seus patiments i dubtes, ens porta a través de la pantalla, tot introduint-nos en la seva història personal (plena d'una angoixa universal). I de la mà de la noia arribem al Paradís, un paradís a on l'estètica plena d'ètica de Godard (aquesta política nocturna, com diria el filòsof Peter Sloterdijk), roman sobre el subsòl d'una tràgica ironia: els marines americans vigilen les fronteres del cel! Les ànimes, controlades, no tenen més remei que asseure's a contemplar el curs del riu, tot

menjant-se algunes pomes. La història es repeteix.

En fi, veurem una pel·lícula d'aquelles que fan pensar i gaudir i que, a més, té una durada justa, ben ajustada als continguts (quellcom que s'agraeix). Una autèntica obra mestra (paraula que normalment em resisteixo a escriure) de la qual es poden omplir pàgines i pàgines. Un film que destaca per la seva modernitat; i això vol dir que, més enllà de valorar políticament les coses, més enllà del bé i del mal, tracta d'aprofundir en una comprensió de la subjectivitat; el veritable problema conceptual de la modernitat i de tota persona que reflexioni mínimament entorn de l'existència.

Per acabar, recomanar-vos que no us perdeu els recitats entranyables del nostre Juan Goytisolo. Sens dubte, no el consolidaran com a actor, però sí com a autor consagrat. Precisament el mateix Goytisolo, des de la seva tasca de narrador, té una postura semblant a la de Godard. Política i estètica s'equilibren, sempre des de la renovació continua i el compromís ètic, un compromís que va portar a Goytisolo a viure a Marraquech. Allà, cada tarda, ell pensa en els seus llibres des de la seva cadira al cafè France, a la plaça Xemaá-El-Fná –patrimoni oral de la humanitat gràcies a ell–. Fou també Goytisolo un dels pocs escriptors que van assistir al setge de Sarajevo. El resultat va ser el llibre periodístic *Cuaderno de Sarajevo*.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció i guió: Jean-Luc Godard
Producció: Alain Sarde i Ruth Waldburger
Fotografia: Julien Hirsch i Jean-Christophe Beauvallet
Muntatge: Jean-Luc Godard
Direcció artística: Anne-Marie Miéville
País: França i Suïssa
Any: 2004
Duració: 80 min.

Equip Artístic

Sara Adler (Judith Lerner)
Nade Dieu (Olga Brodsky)
Rony Kramer (Ramos García)
Georges Aguilar (Indio)
Leticia Gutiérrez (India)
Ferlyn Brass
Simon Eine (Embajador)
Jean-Christophe Bouvet (C. Maillard)
Elma Dzanic
Juan Goytisolo
Jean-Luc Godard
Mahmoud Darwish
Jean-Paul Curnier.

Filmografia (selecció)

2001
Elogio del amor
1990
Nouvelle vague
1966
Weekend
1966
Masculin/Feminin
1965
Pierrot le fou
1960
Al final de la escapada